

ZÁSADY PŘEDEPISOVÁNÍ IPLP

MVDr. Mgr. Kateřina Horáčková, Fragnerova lékárna U Černého orla

Vlastní předpis IPLP má 3 části:

Praescriptio (Compositio)

První část předpisu. Jednotlivé složky jsou uvedeny dle svého významu od terapeuticky nejdůležitějších. Na prvním místě/místech je uváděno *remedium cardinale* (hlavní léčivo), následuje *remedium adjuvans* (doplňkové léčivo), případně *remedium corrigens* (látka upravující chuť, vůni nebo vzhled – ve veterinární medicíně není příliš využíváno), a nakonec *remedium constituens* (vehikulum, základ udělující přípravku konečnou formu a vzhled – např. rozpouštědlo u roztoků, polotuhý základ u mastí, krémů či gelů apod.). Názvy léčivých látek se uvádějí **vždy ve 2. pádě jednotného čísla**, používá se lékopisné latinské názvosloví, lze používat i synonyma nebo recepturní zkratky (např. *Sirupi plantaginis* nebo *Sir. plantaginis*). Množství se uvádí **vždy** pomocí arabských číslic **v gramech** bez zkratky „g“, a nesmí být vypuštěna desetinná čárka (správně je tedy např. 10,0). Obsahuje-li přípravek dvě a více léčiv ve stejné koncentraci, uvedou se léčiva pod sebe a u posledního z nich se napíše *aa* (*ana partes*) a množství

(např. *Dexpanthenoli*

Ureae aa 5,0)

Nelze předepisovat přípravek v jednotkách objemu, je-li potřeba specifikovat objem, je nutné uvést tento požadavek v subskripci.

Obchodní názvy základů (např. Synderman, Neoaquasorb) se nesklouňují a uvedou se tak vždy v 1. pádě.

Je-li účinná látka vyjádřená v mezinárodních jednotkách (IU) nebo mezinárodních jednotkách v jednotce hmotnosti (IU/mg), uvádí se u názvu léčivé látky i účinnost pomocí arabských číslic a zkratka IU nebo IU/mg (např. *Nystatini 6660 IU/mg*).

U některých pomocných látek je zapotřebí je přesněji specifikovat. Příkladem je hypromelóza, která je dostupná dle Českého lékopisu (ČL) a dle Evropského lékopisu (Ph.Eur.). Obě hypromelózy se od sebe liší zdánlivou viskozitou, prakticky tedy gelotvornými vlastnostmi, proto je nutné je v předpisu specifikovat číslem. Bez uvedené specifikace má správně lékárník ověřit u předepisujícího, jaké vlastnosti má výsledný přípravek mít, tedy jaký typ hypromelózy má pro přípravu použít. Bez toho by mohl být připraven z hlediska vlastností nevyhovující přípravek. Hypromelóza dle ČL má označení 100000, je více bobtnavá a tvoří hustý gel již v nižších koncentracích. **Pro přípravu mukoadhezivních past je nezbytné použít výhradně tento typ hypromelózy.** Hypromelóza dle Ph.Eur. má označení 4000, je méně bobtnavá a vlastnostmi se blíží spíše methylcelulóze, tedy pro vytvoření gelu je zapotřebí vyšší koncentrace. V mukoadhezivních pastách nedosahuje potřebné síly mukoadheze.

Koncentrace léčivých látek se uvádějí pomocí arabských číslic a symbolem %, bez specifikace se rozumí hmotnostně-hmotnostní procenta. V ostatních případech je vhodné specifikovat typ procent, tedy hmotnostně-objemová (např. *Chlorhexidini digluconatis sol. 20% (m/V)*).

Některá tekutá léčiva ve velmi nízkých množstvích lze vyjádřit jako počet kapek. Počet kapek se uvádí v jednotném čísle (*gtt.*) nebo množném čísle (*gutt.*, event. *gtts.*) a vyjádří se **římskou číslicí**, případně se do závorky vypíše slovně, tvar slovní formulace číslovky je pak ve 4. pádě.

Vehikulum/základ se uvádí nejčastěji hodnotou do celkového množství přípravku, s předločkou *ad* (např. *ad 100,0*). Je-li zapotřebí použít vehikul více ve stejném množství, uvedou se pod sebe a u posledního uvedeného se napíše *aa ad*

(např. *Ethanoli 60%*

Propylenglycoli aa ad 100,0)

Pokud nemůže předepisující určit jednoznačně hmotnost přípravku (např. požaduje přípravek v konečném objemu 100 ml), uvede u vehikula/základu zkratku *q.s.* (*quantum satis* – kolik je třeba) a v subskripci pak uvede, kolik ml má přípravek obsahovat.

Subscriptio

Tato část uvádí, jaká léková forma má být zhotovena (např. *M.f. gel.*, *M.f. sol.*, *M.f. ung.*, *M.f. pasta*), případně počet dávek přípravku, který je vyjádřen římskou číslicí a slovně. Tohoto se využije tehdy, pokud chce předepisující připravit např. 2 balení po 50 g (*M.f. sol.*, *D.t.d. No. II (duas)*).

<i>M.f. sol.</i>	<i>Misce fiat solutio</i>	Smíchej, aby vznikl roztok
<i>M.f. susp.</i>	<i>Misce fiat suspensio</i>	Smíchej, aby vznikla suspenze
<i>M.f. emuls.</i>	<i>Misce fiat emulsio</i>	Smíchej, aby vznikla emulze
<i>M.f. sir.</i>	<i>Misce fiat sirupus</i>	Smíchej, aby vznikl sirup
<i>M.f. ung.</i>	<i>Misce fiat unguentum</i>	Smíchej, aby vznikla mast
<i>M.f. crm.</i>	<i>Misce fiat cremor</i>	Smíchej, aby vznikl krém
<i>M.f. gelat.</i>	<i>Misce fiat gelatum</i>	Smíchej, aby vznikl gel
<i>M.f. pasta</i>	<i>Misce fiat pasta</i>	Smíchej, aby vznikla pasta
<i>M.f. pasta mucoadhaes.</i>	<i>Misce fiat pasta mucoadhaesiva</i>	Smíchej, aby vznikla mukoadhezivní pasta
<i>M.f. supp.</i>	<i>Misce fiat suppositorium</i>	Smíchej, aby vznikl čípek

M.f. glob. Misce fiat globulus Smíchej, aby vznikla kulička

M.f. caps. Misce fiat capsula Smíchej, aby vznikla tobolka

Chce-li předepisující výsledné množství přípravku v mililitrech, uvede před zkratkou *M.f.* na samostatném řádku *ut f. (ut fiat)* (např. *ut.f. 100 ml*).

U dělených lékových forem (tobolky, čípky, globule) je možné vyjádřit požadovaný počet jednotek dvěma způsoby:

forma dispenzovaná – množství léčivé látky je uvedeno v jedné dávce, v subskripci se pak použije **D.t.d. No.** (dej takových dávek) a číslo vyjádřené římskou číslicí, v závorce uvedeno slovně (např. *D.t.d. No XXX (triginta)*).

forma dividovaná – množství léčivé látky je uvedeno v celkovém množství a lékárníkovi je dán pokyn rozdělit toto množství do konkrétního počtu dávek. Použije se pak zkratka **Div. in dos. No.** (rozděl do tolika dávek) a opět číslo uvedené římskou číslicí, v závorce slovně (např. *Div. in dos. No XXX (triginta)*).

Je-li ze strany lékaře požadován konkrétní adjustační obal, musí tuto skutečnost lékař uvést do subskripce.

Příklady speciálních obalů a jejich uvedení v subskripci:

D. ad ollam Unguator Dej do kelímku Unguator

D. ad ollam Unguator cum applicatore nasali/rectali

Dej do kelímku Unguator s nosním/rektálním aplikátorem

D. ad vitr. guttator. Dej do lékovky s kapátkem

D. ad vitr. cum penicil. Dej do lékovky se štětečkem

D. ad vitr. pro aerodispersione Dej do lékovky s rozprašovačem

Adde syringam mensoriam Přidej dávkovací stříkačku

Signatura

Třetí část předpisu IPLP. Je zde uveden návod k použití pro pacienta tak, jak má být uveden na signatuře přípravku, píše se proto česky. **Je nepřijatelné uvádět obecné formulace** typu „Dle rady“, „Dle návodu“, „Zevně“. Sem lze uvést i formulace typu *Ad manus medici, Pro me, Pro medico* apod., stejně tak *S.c.f. (Signa cum formula)*, kdy lékárník uvede na signaturu složení přípravku. V těchto případech ovšem není přípravek určen do rukou majitele pacienta, ale do rukou lékaře.